

GUIA DOCENT

ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL

Coordinació: ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS

Any acadèmic 2020-21

Informació general de l'assignatura

Denominació	ARTS VISUALS EN L'EDUCACIÓ INFANTIL			
Codi	100722			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Infantil	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (2008)	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	4		3
Coordinació	ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS			
Departament/s	DIDÀCTIQUES ESPECÍFIQUES			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40% classe presencial 60% treball autònom de l'estudiant			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS	marise.astudillo@udl.cat	17,8	
GRAUS RIBES, TERESA	teresa.graus@udl.cat	2	

Informació complementària de l'assignatura

Per al bon funcionament de l'assignatura serà necessari tenir, en la taquilla, el material per realitzar les propostes de treball (materials gràfics, pictòrics,...)

Càmera de fotos i 1 ordinador portàtil per equip.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Reconèixer les etapes del desenvolupament gràficoplàstic infantil (0-6).
2. Conèixer el currículum de l'educació infantil i el desenvolupament de la didàctica de l'educació visual i plàstica.
3. Utilitzar els fonaments i el desenvolupament de la didàctica i la pedagogia per realitzar adaptacions curriculars que permetin a tots els nens conèixer i gaudir amb els llenguatges artístics i utilitzar-los com a mitjà d'expressió.
4. Conèixer i aplicar convenientment el llenguatge visual amb la finalitat de comunicar idees originals.
5. Experimentar amb procediments, materials i tècniques gràficoplàstiques bàsiques.
6. Desenvolupar la capacitat de treball per millorar les aptituds visuals i gràficoplàstiques.
7. Interpretar de forma crítica missatges visual.
8. Saber manipular imatges i sons mitjançant l'ús de les noves tecnologies.
9. Mostrar bon gust i sensibilitat en les seves elaboracions artístiques.
10. Manifestar capacitat per treballar en equip.
11. Participar, apreciar i valorar com a espectador les manifestacions artístiques públiques.
12. Argumentar correctament les seves idees de manera oral i escrita.
13. Reflexionar sobre la pròpia pràctica artística i les estratègies d'aprenentatge emprades.

Competències

1. Desenvolupar la capacitat perceptiva i l'expressió creativa.
2. Adquirir confiança en les capacitats artístiques personals.
3. Elaborar un projecte didàctic d'expressió i comunicació transdisciplinar que impliqui la utilització de les expressions artístiques.
4. Conèixer els fonaments de l'expressió plàstica del currículum escolar d'aquesta etapa.
5. Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística.
6. Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
7. Expressar correctament les idees per escrit i de forma oral.
8. Utilitzar les noves tecnologies de l'informació i la comunicació.

Continguts fonamentals de l'assignatura

- Desenvolupament gràficoplàstic del nen (0-6).
- Fonaments del llenguatge artístic.
- Procediments artístics, tècniques i materials.
- Didàctica de les arts visuals.
- Educació artística i entorn cultural.

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia d'aprenentatge es basarà en la combinació de sessions expositives de les professores, amb exposicions de l'alumne: orals i multimèdia, pràctiques d'aula taller, treball per projectes, lectura i anàlisi de documents, elaboració de treballs de síntesis i d'aplicació, treballs individuals i treballs col·laboratiu/ cooperatiu.

Els principals objectius que s'aconsegueixen amb aquesta metodologia són:

- Fomentar la creativitat i el pensament crític.
- Convertir l'aula en un espai de treball actiu.
- Optimitzar l'ambient de treball a l'aula-taller fomentant la participació i interacció.
- Millorar l'atenció educativa a cada alumne, en funció de les seves necessitats i estil d'aprenentatge.

Activitat formativa	Hores destinades a l'activitat formativa	Percentatge de presencialitat
Exposicions del professor: orals i multimèdia / Videoconferència	10	100 %
Tutories individuals i grupals. Correu electrònic, videoconferència, etc.	4	100 %
Exposicions de l'alumne: orals i multimèdia. videoconferència, etc.	3	100 %
Visites / conferències / videoconferència, etc.	3	100 %
Pràctiques d'aula -tallers.	40	100 %
Treball en equip: anàlisi de documents, elaboració de materials, treball pràctics, preparació d'exposicions orals i multimèdia. Carpeta d'aprenentatge	40	0 %
Treball individual: estudi, cerca, lectura i anàlisi de documents, treball pràctics, preparació d'exposicions. Carpeta d'aprenentatge individual	50	0 %

Pla de desenvolupament de l'assignatura

	Descripció del BLOC	Objectius
Setmana 1	Presentar el programa de la matèria i integrar en la planificació propostes realitzades pels estudiants.	
Setmana 1, 2 i 6 GEIGC i GEI-T 1, 2 i 4 DIGEIEP	Bloc 1. <ul style="list-style-type: none"> Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6). 	1, 8, 9, 10 i 12
Setmana 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 DIGEIEP 1, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 9, 10, 11 i 12 GEI-GC i GEI-T	Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments, tècniques i materials. <ul style="list-style-type: none"> Taller de línies, colors i taques. Taller de volum. Taller d'imatge fixa i en moviment. Dissenyar un projecte multidisciplinar*. 	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 i 12
Setmanes 13, 14 i 15 GEI-GC i GEI-T	Bloc 3. Didàctica de les arts visuals <ul style="list-style-type: none"> El llenguatge visual i plàstic en el Currículum d'educació infantil (0-6). Proposta didàctica (pòster grupal) 	2, 3, 8, 9, 10, 12 i 13
Setmanes 16 i 17 GEI-GC i GEI-T 18 i 19 DIGEIEP	<ul style="list-style-type: none"> Activitats avaluatives. Examen final 	

Sistema d'avaluació

Tenint en compte la Normativa de l'Avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL (aprovada pel Consell de Govern 26 de febrer de 2014, modifica per l'acord 111/2016 del Consell de Govern de 27 d'abril de 2016, per l'acord 231/2016 del Consell de Govern de 25 d'octubre de 2016, per l'acord 221/2018 del Consell de Govern de 24 de juliol de 2018 i per l'acord 33/2020 de Consell de Govern de 18 de febrer de 2020), en els seus articles, 1.2, 1.3 i 1.4

s'estableix l'avaluació continua.

- **Avaluació Continua:**

Pel alumnes que assistiran de forma habitual a la classe:

- Bloc 1. Desenvolupament gràfic i plàstic en l'etapa d'educació infantil (0-6).
 - Treball escrit grupal 10 % de la qualificació final.
 - exposició oral: 5 % de la qualificació final.
 - Coavaluació: 5 % de la qualificació final.
- Bloc 2. Fonaments del llenguatge artístic. Procediments artístics, tècniques i materials.
 - Pràctiques de aula-taller (treballs individual i grupal): 10 % de la qualificació final.
 - Projecte multidisciplinar. Construcció de personatges 10 %. Narració Audiovisual: 10 %. Coavaluació: 5 % de la qualificació final.
- Bloc 3. Didàctica de les arts visuals.
 - Proposta didàctica (pòster grupal) 10 %.
- La participació a classe constituirà el 5 % de la qualificació final.
- Reflexió final i autoavaluació (treball individual): 10 % de la qualificació final.
- Examen final 20 %.

Dates d'entrega de les diferents activitats d'avaluació	
Bloc 1. Lliurament del treball escrit i exposició oral.	DIGEIEP: 26 octubre, setmana 6. GEI-T: 26 octubre, setmana 6. GEI-GC: 30 octubre, setmana 6.
Bloc 2 a Lliurament d'obra realitzada en els tallers. <ul style="list-style-type: none"> • Taller de línies, colors i taques. Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* * http://www.gestionscreatives.udl.cat/?page_id=283	DIGEIEP: 12 novembre, setmana 8. GEI-GC: 13 novembre, setmana 8. GEI-T: 16 novembre, setmana 9.
Bloc 2 b Lliurament d'obra realitzada en el taller. <ul style="list-style-type: none"> • Taller de volum. Projecte multidisciplinar (DIGEIEP). Projecte multidisciplinar + titelles (GEI-GC i GEI-T). Evidència per a assolir el badge de narracions audiovisuals (GEI-GC)* * http://www.gestionscreatives.udl.cat/?page_id=283	DIGEIEP: 19 novembre, setmana 9. GEI-T: 14 desembre, setmana 13. GEI-GC: 9 desembre, setmana 12.
Bloc 3. Didàctica de les arts visuals. Proposta didàctica (pòster grupal)	GEI-GC i 13 i 15 de gener, setmana 15. GEI-T: 11 de gener, setmana 15.
Reflexió final.	DIGEIEP: Setmana 9 (16 al 20 novembre). GEI-GC i GEI-T : Setmana 15 (11-15 de gener).
Examen final.	Període d'activitats avaluatives DIGEIEP: 16 novembre. GEI-T: 18 gener. GEI-GC: 22 gener.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- ACASO, M. (1999). *Simbolización, expresión y creatividad: tres propuestas sobre la necesidad de desarrollar la expresión plástica infantil*. Arte, individuo y sociedad nº12.
- BADIA, M. I BERROCAL, M.(2003). *Figuras, formas, colores: propuestas para trabajar la educación plástica y visual: 020* (Editorial Popular). Editorial laboratorio Educativo
- BELVER, M. H. (1995). *El arte de los niños: investigación y didáctica del MUPAI* (Vol. 203). Editorial Fundamentos.
- CABANELLAS, I.; HOYUELOS, A. (1998) *Momentos. Cantos entre balbuces*. Ed. I.C.E. Universidad de Zaragoza.
- CABEZAS, C. (2007). *Análisis y características del Dibujo Infantil*. Jaen: Íttakus.
- DURANGO, A. M. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Cátedra.
- DENNING, Anthony. (1997) *Enciclopedia de las técnicas de la talla en madera*. Barcelona: Ed. Acanto.
- FRANCISCO, J. C., IZQUIERDO, J. C. F., PARREÑO, A. F., CAPDEVILA, M. B., RAMOS, J. M. G., CORTÉS, B. S., & GÓMEZ, F. M. M. (2001). *La*

educación visual y plástica hoy: educar la mirada, la mano y el pensamiento (Vol. 157). Graó.

GARDNER, H. (2001). *Arte, mente y cerebro*. Buenos Aires: Editorial Paidós Studio.

GARCÍA, L. M. (2000). *La construcción del conocimiento en la iconografía*. Universidad de Málaga: Revista Arte, Individuo y Sociedad.

JOVE, J. (1994) *Desarrollo de la expresión gráfica*. Barcelona: I.C.E. Horsori. U.B.

JOVE, J. (2008) *Arte i educació. Cartes a uns mestres*. Ed. Universitat de Lleida

KELLOGG, R. (1979) *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel.

LOWENFELD, V. (2008) *Desarrollo de la capacidad intelectual y creativa*. Madrid: Síntesis.

MANCHON, A. (2009). *Los dibujos de los niños: génesis y naturaleza de la representación gráfica: un estudio evolutivo*. Madrid: Cátedra.

MALMSTROM, Margit y LUCHESSI, Bruno.(2000) *Terracota. Técnicas de escultura en arcilla*. Barcelona: Ed. Ceac.

MARÍN, R. (1988). *El dibujo infantil: tendencias y problemas en la investigación sobre la expresión plástica de los escolares*. Revista Arte, Individuo y Sociedad Nº1. Universidad Complutense de Madrid.

MARTÍNEZ L. M. (2004) *Arte y símbolo en la infancia*. Barcelona: Octaedro.

MARTÍNEZ L. M. (2000). *La construcción del conocimiento en la iconografía espontánea de los niños*. Arte, Individuo y Sociedad, 12,

MATTHEWS, J. (2002) *El arte de la infancia y la adolescencia. La construcción del significado*. Colección Arte y Educación. Barcelona: Ed. Paidós.

MORENO, A. (2020) *La interpretación del dibujo infantil*. Barcelona: Octaedro Editorial.

MUNSTERBERG, E. M. (1987). *El dibujo de la figura humana en los niños: evaluación psicológica* (Vol. 10). Editorial Guadalupe.

NADAL J. M. (2003) *Diccionari de pintors, escultors, gravadors i dibuixants. L'art a la Lleida del segle xx*. Lleida: Pagès editors.

ORTEGA, I. (2014). *Repetición, estereotipo y dibujo infantil*. Arteterapia: Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social, 9, 125-144.

PIAGET, J. (1994). *La creación del símbolo en el niño*. México: Fondo de Cultura Económica.

PLOWMAN, John. (2006) *Enciclopedia de las técnicas escultóricas*. Barcelona: Ed. Contrapunto.

READ, H. (1969). *Educación por el arte*. Barcelona: Paidós.

REGIDOR, R. (2003). *Las capacidades del niño: guía de estimulación temprana de 0 a 8 años*. Madrid: Ediciones Palabra.

ROLLANO, D. (2004). *Educación Plástica y Artística en Educación Infantil. Una metodología para el desarrollo de la creatividad*. Coruña: IdeasPropias Editorial.

TORRES, M. JUANOLA, R. (1999) *Dibujar, mirar i pensar*. Barcelona: Ed. Rosa Sensat.

WIDLÖCHER D. (1988): *Los dibujos de los niños. Bases para la interpretación psicológica*. Barcelona: Editorial Herder.

<https://revistas.ucm.es/index.php/ARIS/article/view/52535>

<http://www.ucm.es/info/mupai/>

Circ de titelles construït per Calder

<http://www.ubu.com/film/calder.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=USp3DiUhfqQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=0wA2RyxAz9w>

<https://www.youtube.com/watch?v=QCOZIPjOAsI>

<https://www.youtube.com/watch?v=bY2q9dAg2JY>

<https://www.youtube.com/watch?v=DgQYAC4lkgw>

<https://www.youtube.com/watch?v=bGTn24CdJl4>

<https://www.youtube.com/watch?v=L36QWdHpiUM>

<https://www.youtube.com/watch?v=DlkCbhjaTVY>

<https://vimeo.com/151934106?from=outrou-local>

<https://vimeo.com/87468992>

<https://vimeo.com/113603782>

<https://vimeo.com/106128258>

<https://vimeo.com/149578442>